

Нагмалар нагмасы

Гириш

Нагмалар нагмасы китабы адындан белли болшы ялы, иң сайлама, иң гөзел нагмаларың йыгындысыдыр. Бу нагмаларың кәбири патышалык сүрен Сүлейман пыгамбер тарапындан язылан болса, кәси ол барада я-да онуң үчин языландыр.

Сүлейманың пәхимлери китабында даналыгың зенан кешбинде суратландырылышы ялы (8:1), бу китапдакы нагмачының сеси хем зенана дегишлидир. Ол өз нагмаларында сөйгиниң гөзеллигини, сөйгүли ярының оваданлыгыны вәсп эдйәр.

Китап өвүт-үндев әхеңинде языландыр. Ол сөйгүли ярларың ника-

дакы леззетли гатнашыкларының Худай тарапын озалдан кесгитлендигини беллейәр. Бу гатнашыклар леззетден долы ве дийсең ажайыпдыр! Эмма кәбир адамлар бу нагмалар Худай билен ысрайыл халкының я-да Иса Месих билен иманлылар йыгнагының гатнашыкларыны вәсп эдйәр дийип дүшүнйәрлер.

Китабың асыл нусгасы еврей дилинде ажайып гошгулар гөрнүшинде языландыр. Шонуң үчинде, ол түркмен дилине хем мүмкин болдугындан шахыраналык билен тержиме эдилди.

Мазмуны

Биринжи нагма	1:1–2:7
Икинжи нагма	2:8–3:5
Үчүнжи нагма	3:6–5:1
Дөрдүнжи нагма	5:2–6:3
Бәшинжи нагма	6:4–8:4
Алтынжы нагма	8:5-14

1-нжи бап

Сүлейманың нагмалар нагмасы

Гыз:

¹ Додаклары билен, гой, мени өпсүн!

Чүнки шерапдан датлыдыр сөйгиң!

² Мүшки-анбарларың неңеңси хошбой,
адың-да дөкүлен атыр дей,
шонуң үчин гызлар сөййәрлер сени.

³ Мени өзүң билен алай,
ховлугалы.
Шазадам мени ички отагына
гетирди.

Гызың бойдашлары:

Сениң үчин шатланалы ве
гуваналы;
шерапданам зыяда
тарыплалы сениң ышкыңы.

Гыз:

Сен оларың сөйгүсине мынасып!

⁴ Эй, Иерусалим гызлары,
гараягыз-да болсам,
гөрмегейдилин,
гара мен Кедарың чадырлары дей,
овадан мен Сүлейманың
перделери дей.

⁵ Гараягызлыгыма бакмаң,
Гүн гаралтды мени.
Энемиң огуллары маңа
гахарландылар;
үзүм багына мени сакчы
гойдулар,
йөне өз үзүм багыма бакып
билмедим.

⁶ Эй, көңлүмиң ашыгы, айтсана
маңа,
ниреде бакяң сүриңи?
Гүнорта чагы оlara ниреде
дынч берйән?
Ёлдашларыңың сүрүлериниң
янында
нөме үчин сергездан зенан
дек болайын?

Йигит:

⁷ Эй, гөзеллериң солтаны!
Эгер билмесең,

сүриниң ызы билен гит,
чопанларың чадырының
янында
овлакларыңы бак.

⁸ Фараоның сөвеш арабасына
гошулан

байтала меңзедйән сени,
эй, мениң магшугым!

⁹ Шелпели янакларың,
хүнжүли бойнуң не гөзел!

¹⁰ Күмүш дүвмели
тылла шелпелер ясарыс саңа.

Гыз:

¹¹ Шазадам супрасында отырка,
нард атырым хошбой ысыны
сачды.

¹² Ашыгым мениң үчин
гөвүслеримин арасында ятян
мүр^a богдажыгыдыр.

¹³ Ашыгым мениң үчин
Эйнгеди үзүм
багларындакы
хына гүллериниң
чогдамыдыр.

Йигит:

¹⁴ Сен нененси гөзел,
Сөйгүли дилдарым, мениң!
Сен нененси гөзел,
гөгерчин гөзлим!

Гыз:

¹⁵ Гөр, нәхили сыратлы сен,
эй, мениң сөйгүли ярым,
нененси хошрой сен!
Гөк майсалыкдыр ятян
еримиз.

¹⁶ Кедрдендир диреглери
өймүзиң,
арчадандыр үчеги.

^a 1:12 Мүр – якымлы ысмы өсүмлик. Сөзлүге серет.

2-нжи бап

¹ Мен Шароның бәгули,
дерелериң чигилдемидин.

Йигит:

² Тикен арасындакы
чигилдемдир дилдарым,
гызлар ичинде.

Гыз:

³ Жеңел агачларының
арасындакы алма агажы
дей,
йигитлериң арасында
сөйгүли ярым.
Леззетлидир маңа саясы онуң,
мивесиниң тагамы агзымдан
гитмез.
⁴ Ол мени мейлиسخана гетирди,
маңа сөйги мейли барды онда.
⁵ Кишмишлер билен мени
гүйчлендир,
гурпландыр алмалар билен,
чүнки ышк хесери мени
гаплады.
⁶ Сол эли келләмиң астында,
гужаклаяр мени саг эли
билен.
⁷ Эй, Иерусалим гызлары,
жеренлердир чөл
маралларындан
ант ичйәрин:
өзи ислейәнчә
ышкы оярмаң,
бирахатландырмаң!

Бахар айдымы

⁸ Ярымың овазыдыр бу!
Ине, ол дагларың үстүнде
бөкжекләп,
депелериң үстүнде товсаклап
гелйәр.

⁹ Жерене,
кейик овлагына меңзейәр
дилдарым.
Ине, ол ховлымызың дашында
дуруп,
пенжирелерден гараяр,
гөзеноклерден середйәр.
¹⁰ Сөйгүлим маңа шейле дийди:
«Тур, дилдарым, гөзелим тур,
йөр биле гидели.
¹¹ Гыш өтди,
ягыш-да динди.
¹² Ерте гүллер ачылып,
нагма пурсады гелди.
Үлкәмизде гумрының
овазы эшидилйәр.
¹³ Инжир мивесини дүвйәр,
үзүмлер гүл ачяр,
хошбой ысыны сачяр.
Тур, дилдарым,
гөзелим, йөр биле гидели».

Йигит:

¹⁴ Гая говакларындакы,
учут кенардакы гөгөрчиним,
жемалыңы гөрейин,
эшидейин сениң овазың,
ширин овазың,
жемалың-да ажайыпдыр.

Гыз:

¹⁵ Бизе тилкилери,
үзүм багларыны вейран эдйән
тилкижиклери тутуп берин,
чүнки үзүм багларымыз гүл
ачяр.
¹⁶ Сөйгүлим мениңки, мен-де
онуңкыдырын;
сүрүсини чигилдемлериң
арасында бакяр ол.
¹⁷ Даң атып,
көлөгелер йитйәнчә,
долан ызыңа, сөйгүлим,

Бесер дагларындакы ^a жерен
дей,
кейик овлагы дей бол!

3-нжи бап

Бишк арзувы

- ¹ Көңүл ашыгымы гиже
дүшегимден агтардым;
гөзлөп тапмадым оны.
- ² Инди туруп, шәхере чыкарын,
көчелерден, мейданчалардан
көңүл ашыгымы агтарарын.
Гөзлөп тапмадым оны.
- ³ Айланып йөрөн,
шәхер гөзегчилери
душды маңа.
Олардан: «Көңүл ашыгымы
гөрдүңизми?» дийип сорадым.
- ⁴ Оларың деңинден гечен дессиме,
көңүл ашыгымы тапдым мен.
Оны саклап, энемиң өйүне,
мени дограның отагына
гетирйәнчәм, гойбермедим.
- ⁵ Эй, Иерусалим гызлары,
жеренлердир чөл
маралларындан
ант ичйәрин:
өзи ислейәнчө
ышкы оярмаң,
бирахатландырмаң!

Гиев ве онуң тойы

- ⁶ Түссе сүтүни дей
чөлден чыкып гелйән ким?
Ондан тәжирлериң хошбой
ыслы атырларындан эдилен
мүрүң ве якымлы ыслы
түтетгиниң хошбой ысы
барк уря.

⁷ Ана, Сүлейманың ша пайтуны!
Ысрайылың алтмыш
герчегидир
онуң дашында.

- ⁸ Әхлиси гылычлы,
сөвеше өкде;
гижәниң вехиминден
биллери гылычлыдыр.
- ⁹ Сүлейман ша ливан
агачларындан
өзүне ша пайтуныны ясатды:
- ¹⁰ сүтүнлери күмүшден,
тирсеклиги гызылдан,
отургыжы гырмызы махмалдан.
Ичи Иерусалим гызларының
сөйгүсине бесленен.
- ¹¹ Эй, Сион гызлары ^б,
даша чыкың-да,
Сүлейманы той гүнүнде,
йүрекден шат гүнүнде
эжесиниң башына гейдирен
тәжине бакың!

4-нжи бап

Йигит:

- ¹ Ненеңси гөзел сен, дилдарым,
ненеңси гөзел!
Бүренжегиң астында
гөгерчин гөзлим.
Гилгат дагындан инип гелйән
гечилериң сүрүсине огшаяр
сачың.
- ² Гыркылып,
сувдан чыкып гелйән
гоюн сүрүсине огшаяр дишлериң.
Әхлиси экизлидир,
ялкы дәлдир олар.
- ³ Гырмызы сапак дей
додакларың,

^a 2:17 *Бесер даглары* – я-да бейикли-песли даглар.

^б 3:11 *Сион гызлары* – бу Иерусалим халкы диймекдир. Сөзлүге серет.

- агзың-да не ажайып.
 Бүренчекде гизленен
 янакларын
 энара меңзейәр.
- ⁴ Давудын горхана динидир
 бойнуң,
 муң герчегиң галканы
 асылгыдыр ондан.
- ⁵ Майсалыкда отлаян экиз жерен
 овлагына огшаяр ики гөвсүн.
- ⁶ Даң атып,
 көлегелер йитйәнчә,
 мүр дагына,
 якымлы ыслы түтетги
 байрына гидерин.
- ⁷ Катды-каматың ненеңси гөзел,
 эй, дилдарым!
 Сенде хич бир кемлик ёк.
- ⁸ Ливандан биле гидели, эй,
 гелинлигим;
 Ливандан мениң билен гайт!
 Амана депесинден,
 Сенир, Хермон депелеринден,
 ширлериң сүренлеринден,
 гаплаңлы даглардан ашып
 гел.
- ⁹ Эй, эзизим, гелинлигим,
 көңлүми майыл этдиң,
 гөзлериң билен бир бакышда,
 бойнуң хүнжүсиниң бири
 билен
 көңлүми майыл этдиң.
- ¹⁰ Не ширин сөйгиң сениң,
 эй, эзизим, гелинлигим!
 Ышкың шерапдан,
 атырыңың хошбой ысы
 әхли хошбой ыслы затлардан
 леззетлидир!
- ¹¹ Додакларыңдан бал дамяр,
 эй, гелинлигим;
 бал билен сүйт бар дилиң
 астында;
 лыбасларыңың якымлы ысы

- Ливаның хошбой ысы дей.
¹² Эй, эзизим, гелинлигим,
 сен бир гапысы япык багсың,
 агзы япык гуюсың,
 мөхүрленен чешмесин.
- ¹³ Нахалларың нар бакжасыдыр:
 сайлама мивелери билен,
 хына хем нард атырлары билен,
¹⁴ атырдыр загпыран билен,
 ыслы гамышдыр далчын
 билен,
 дүрли якымлы ыслы агачлар
 билен,
 хошбой мүрдүр ахалот билен,
 дүрли хошбой ыслы затлар
 билен.
- ¹⁵ Сен баг чешмесисиң,
 шыпалы сув гуюсысың,
 Ливаның акар сувусың.

Гыз:

- ¹⁶ Оян, эй, демиргазык ели!
 Гел, эй, гүнорта ели!
 Багымың үстүнден өвүс,
 онуң атыр ысы чар тарапа
 яйрасын.
 Ярым өз багына гелсин,
 сайлама мивелерини ийсин!

5-нжи бап

Йигит:

- ¹ Эй, эзизим, гелинлигим,
 мен багыма гелйәрин;
 мүрүм билен атырымы
 йыгнаян,
 бал өйжүгим, балымы
 иййән,
 шерабымы, сүйдүми ичйән.

Гызың бойдашлары:

- Ийиң, эй, сөйгүли ярлар!
 Эй, ышкың сирлер,и,

ийип-ичиң, ышкдан мес
болуң!

эй, гөзеллер гөзели?
бизе ант ичериң ялы,
ярыңың бейлекилерден
нәмеси артык?

Гыз:

- ² Мен укуда, йөне көңлүм оя.
Ине, бу ярымың овазы.
«Гапыны ач, эзизим, дилдарым
мениң,
гөгөрчиним, пәкизәм мениң!
Башым чыга эзилен,
сачым-да гижәниң немине».
- ³ Эшигим чыкарыпдым
геейинми ене?
Аякларымы ювупдым
хапалайынмы ене?
- ⁴ Элини гапы дешигинден
узатды ярым,
ышкым оңа галкынды.
- ⁵ Турдум ярыма гапы ачмага,
эллеримден дамды мүр,
бармакларымдан акды мүр
гулпуң тутаважына.
- ⁶ Гапыны ачдым ярыма,
йөне гиден экен ол.
Овазына эзилди йүрегим.
Агтардым, тапмадым оны;
чагырдым, жогап бермедим.
- ⁷ Шәхерде айланып йөрөн
гөзегчилер
маңа душдулар;
мени урдулар, яраладылар,
шәхер диварларының
сакчылары
бүренжегим башымдан
айырдылар.
- ⁸ Эй, Иерусалим гызлары!
Сизе ялбарярын,
ярымы гөрсеңиз айдың,
ышкдан хесерләндин.

Гыз:

- ¹⁰ Акмениз, гүлгүне йүзлүдир,
ярым,
он мүңлерин арасында
сайланяр ол.
- ¹¹ Сап алтындыр башы,
сачлары буйра,
гарга дей гара.
- ¹² Онуң гөзлери булак башында
сүйде ювнуп отуран
гөгөрчин ялы;
олар отурдылан гымматбаха
дашлары ялы.
- ¹³ Атыр сачян
гүлхана дей яңаклары,
мүр дамдырян
бәгүле огшаяндыр додаклары.
- ¹⁴ Голлары йүзи сары якут
билен безелен тогалак
алтындыр,
гөвреси гөк якуда гапланан
пил сүңкүдир.
- ¹⁵ Аяклары сап алтын үстүнде
отурдылан
мермер сүтүнлер дей,
гөрки Ливан дей,
сайлама кедр агачлары дей.
- ¹⁶ Додаклары иң датлы,
катды-каматы овадан.
Бу мениң ярымдыр,
достумдыр,
эй, Иерусалим гызлары!

6-нжы бап

Гызың бойдашлары:

- ⁹ Ярың бейлекилерден нәмеси
артык,

Гызың бойдашлары:

- ¹ Ярың нирә гитди,
эй, гөзеллериң гөзели?

Хайсы яна йөнелди ол?
Оны ызлалы сениң билен.

туглы гошун дей шөвкетли
ким бу?

Гыз:

- ² Ярым өз багына,
атыр сачян гүлханасына,
багларда сүрүсини бакмага,
чигилдемлер йыгмага гитди.
³ Ярым мениңки, мен онуңкы;
сүрүсини чигилдемлериң
арасында бакяр ол.

- ¹¹ Жүлгәниң хасылына серетмәге,
үзүм багларының
гунчаларыны,
нарларың гүллериңи гөрмәге
хоз багына гитдим.
¹² Билмән галдым, ислег-
хыжувым мени нәдип
шанлы халкымың сөвеш
арабаларына мүндүрди.

Йигит:

- ⁴ Эй, дилдарым,
Тирса шәхери дей гөзелсиң сен,
хошройсың Иерусалим дей,
туглы гошун дей шөвкетли.
⁵ Гөзлериңи менден сов,
мен оlara бенди!
Гилгат дагындан инип гелйән
гечи сүрүсине огшаяр сачың.
⁶ Гыркылып,
сувдан чыкып гелйән
гоюн сүрүсине огшаяр
дишлериң.
Әхлиси экиздидир,
ялкы дәлдир олар.
⁷ Бүренчекде гизленен яңаклар
энара меңзейәр.
⁸ Шаның алтмыш аялы бар хем
сегсен гырнагы,
гызлар-да сан-сажаксыздыр.
⁹ Гөгерчинимиң, пәкизәмиң
болса деңи-тайы ёк,
энесиниң эзиз гызы ол,
найбашысы ол.
Гызлар оны гөрүп, оңа багтлы
дийдилер;
ша аялларыдыр гырнаклары
оны өвдүлер.
¹⁰ Шапак дей ялпылдаян,
Ай дек гөзел, Гүн дей парлаяң,

7-нжи бап

Гызың бойдашлары:

- ¹ Долан, эй, шуламлы гыз, долан!
Долан, саңа бакалы, долан.

Йигит:

- Ики топарың тансына томаша
эдйән дей,
шуламлы гыза бакжаксыңыз
нәме үчин?
² Не гөзел чарыклы аякларың,
эй, асылзада гызы!
Бутларың өкде зергәриң
элинден чыкан гөвхер
мысалы.
³ Гарышык шераплы хич
эгсилмез
ша кәсе мысалыдыр гөбегин.
Гарның чигилдемлере гушанан
бугдай топбагына меңзейәр.
⁴ Экиз жерен
овлагына огшаяр ики гөвсүн.
⁵ Бойнуң пил сүңкүнден эдилен
диң дей,
гөзлериң Батраббим
дервесесиниң
янындакы Хешбон ховузлары
дей.
Бурнуң Дамаска бакып дуран

- Ливан диңи дей.
⁶ Башың Кармел дагы дей дик болуп,
 зүплериң беневшедир,
 ша олара бенди болды.
⁷ Сен ненеңси гөзел, ненеңси хошрой,
 эй, мылакатлы дилдарым!
⁸ Боюң серви агажына,
 гөвүслериң үзүм салкымларына меңзейэр.
⁹ Серви агажына чыкып,
 шахаларындан япышайын дийдим.
 Гөвүслериң үзүм салкымлары дей,
 демиң алмалар дей хошбой,
¹⁰ Додакларың сайлама шерап дей леззет эчилсин.

Гыз:

- Шерап ярым үчин аксын,
 уклап ятанларың додакларындан сүзүлсин.
¹¹ Мен ярымыңкы,
 ол маңа майыл.
¹² Эй, ярым,
 гиң сэхра чыкалы, гел;
 гел, оба гижелерине сейил эдели.
¹³ Ир сэхер үзүм багларына гидели,
 гөрели, гунчалапмы,
 гүлләпми үзүм,
 хем-де нар.
 Шол ерде ышкымы багыш эдерин саңа.
¹⁴ Мандрагораларың^a ысы барк уряр,
 гапымызда тәзе хем гурадылан

дүрли сайлама мивелер бар,
 олары сен үчин сакладым, эй,
 ярым.

8-нжи бап

- ¹ Кәшгә энемиң гөвсүнден эмен агам дей болсадың маңа!
 Дашарда душанымда, өпердим сени,
 хич ким мени язгармазды.
² Өңүңе дүшүп,
 энемиң өйүне гетирердим сени,
 өвүт берердин сен маңа.
 Хошбой ыслы шерапдан,
 энарларымың сувундан ичирердим саңа.
³ Сол эли келләмиң астында,
 Гужакляяр мени саг эли билен.
⁴ Эй, Иерусалим гызлары,
 сизе ялбарярын:
 өзи ислейәнчә
 ышкы оярмаң,
 бирахатландырмаң!

Гызың бойдашлары:

- ⁵ Ярына сөөнип,
 чөлден чыкып гелйән ким?

Гыз:

- Алма агажының астында оярдым сени.
 Энең шол ерде дүңйә индерди сени,
 ол шол ерде агыры чекип,
 догурды сени.
⁶ Йүрегинде,
 голунда сакла мени мөхүр дей;
 чүнки ышк өлүм дей гүйчли,

^a 7:14 *Мандрагора* – сөйги хыжувыны артдырян өсүмлик.

габанжаңлык габыр дей ёвуз.
Ышкың ялны отлы ялындыр,
ловлаян ялындыр ол.
7 Ышкы не бол сувлар сөндүрер,
не-де дерялар оны гарк эдип
билер.
Ынсан ышк үчин бары-ёгуны
берсе-де,
ол йигренч билен рет
эдилерди.

Гызың бойдашлары:

8 Кичи уям бар,
мәмелери хениз төзленмедик,
уямыза сөз айдылан гүни
онун үчин нәме эдерис?
9 Дивар болан болсады ол,
үстүнде күмүш диңлер
гурардык,
гапы болан болсады,
оны кедр агажына гаплардык.

Гыз:

10 Мен бир дивар,
гөвүслерим-де диңлер дей.

Шоңа гөрә ярымың гөзүне
кәмил гөрүнйән мен.
11 Сүлейманың Багалхамонда
үзүм багы барды,
оны сакчылара табшырды ол;
херси хасыл үчин
мүң күмүш теңне бермелиди.
12 Мениң-де үзүм багым
өзүмиңкидир;
эй, Сүлейман, мүң теңне
сениңки болсун,
ики йүз күмүш хасылың
сакчыларыныңкы болсун!

Йигит:

13 Эй, багларда месген тутан!
Ёлдашларым овазыңы
диңлейәрлер;
мен-де овазыңы эшидейин.

Гыз:

14 Ылга, эй, ярым!
Барк урян дагларың үстүнде
жерен дей, кейик овлагы дей
болгун.

